



Zpráva o šetření

ve věci dostupnosti zdravotní péče

Dopisem ze dne 2. 1. 2017 se na mě obrátil pan A., nar. xxx, slovenský státní příslušník (dále jen „stěžovatel“), t. č. ve Věznici Pardubice. Podnět směřoval proti neposkytování zdravotní péče v souvislosti s chronickým onemocněním stěžovatele (Hepatitida typu C) ve Věznici Pardubice.

A. Shrnutí závěrů

V postupu Věznice Pardubice při zajišťování zdravotní péče o stěžovatele jsem neshledala pochybení. Nemohu však posoudit, zda stěžovatelův zdravotní stav nevyžadoval urgentnější zdravotní péči, jelikož se jedná o odbornou lékařskou otázku (viz část C.1).

Nemohu posoudit, zda společnost Z. pochybila, jelikož se jedná o soukromou společnost (viz část C.2).

Věznice Pardubice pochybila tím, že nevyřídila řádně stěžovatelovu stížnost na poskytování zdravotních služeb (viz část C.3).

B. Skutková zjištění

Stěžovatel namítal, že vězeňský lékař ho odmítal podrobit vyšetření a následné léčbě, jelikož nemá zdravotní pojištění v České republice. Dále stěžovatel uvedl, že neléčení nemoci mu zhoršuje zdravotní stav. V doplnění pak stěžovatel uvedl, že za 20 měsíců nebylo u něho provedeno žádné vyšetření odborným lékařem infektologem a že ve věznici není nijak zohledněn jeho zdravotní stav. Stěžovatel stále pociťuje únavu a bolesti jater.

Stěžovatel podal dne 13. 12. 2016 stížnost řediteli věznice, ve které namítal, že dosud nebyl vyšetřen odborným lékařem, a nebyl ani vyšetřen vězeňským lékařem i přesto, že se k němu naposledy hlásil dne 12. 12. 2016. Tato stížnost byla následně vyřízena jako nedůvodná.

Do Věznice Pardubice byl stěžovatel přemístěn dne 7. 1. 2016, nicméně o tom, že trpí chronickým onemocněním, byl stěžovatel poučen již v předchozí věznici v červnu 2015.¹ V této předchozí věznici byl také poučen o tom, že jeho léčba bude probíhat po jeho návratu na Slovensko.

Dále následuje výpis skutečností zjištěných převážně ze zdravotnické dokumentace stěžovatele ve vztahu k jeho onemocnění.

Stěžovateli byla dne 8. 1. 2016 provedena preventivní prohlídka při vstupu se závěrem „VHC reaktivní“, byl zařazen do skupiny B zdravotní klasifikace a kontrola onemocnění byla stanovena za 3 měsíce.

¹ Výsledky z klinické laboratoře ze dne 18. 6. 2015 – Věznice Ruzyně, stěžovatelem podepsané poučení při onemocnění chronickou hepatitidou ze dne 29. 6. 2015.



Ve zdravotnické dokumentaci ze dne 16. 2. 2016 se objevuje poznámka o nutnosti zařazení stěžovatele do péče společnosti Z. Lékař této společnosti dlouhodobě jednou za měsíc dojíždí do Věznice Pardubice a zajišťuje péči o odsouzené s virovými hepatitidami.

Dále je ve zdravotnické dokumentaci dne 11. 4. 2016 uveden **výsledek z laboratoře** s poznámkou „laboratoř poměrně dobrá“.²

Z vyjádření lékaře ke stížnosti stěžovatele vyplývá, že stěžovatel byl dne 29. 6. 2016 vyšetřen u civilního odborného lékaře – infektologa společnosti Z.³ O tomto vyšetření však není žádný záznam ve zdravotnické dokumentaci stěžovatele. Lékař ve svém vyjádření ke stěžovatelově stížnosti také uvedl, že i přes to, že stěžovatel je cizinec, tato skutečnost nemá žádný vliv na poskytování péče. Náklady s ní spojené hradí standardně Vězeňská služba České republiky.

V záznamu ze dne 16. 1. 2017 je uvedeno, že „pac. čeká na vyš. společnosti Z.“ a „skutečnost, že není pojištěn, nesmí a nebude mít žádný význam“. V tomto záznamu také uvedeno „pac. poučen, že v případě ev. jakýchkoli problémů stran svého nepojištění a léčby mě (pozn. MUDr. B.) bude bez odkladů informovat“. Stěžovateli také byla upravena strava na neдрáždivou.

V záznamu ze dne 13. 2. 2017 je uvedeno „nemůže se léčit u společnosti Z., není pojištěn.“

V záznamu ze dne 20. 2. 2017 jsou uvedeny **výsledky kontrolní laboratoře** s poznámkou „bez vývoje chronická hepatitida typu C“. V záznamu ze dne 21. 2. 2017 pak dodatek „nejedná se o aktivní VHC“.

V záznamu ze dne 24. 2. 2017, vyhotoveném přímo lékařem společnosti Z., je uvedeno „pacient přichází k **prvnímu** vyšetření, ale nemá pojištění pro ČR, proto nelze pacientovi provést konfirmační testy a event. zahájit specifickou léčbu chronické hepatitidy C“.

V záznamu ze dne 24. 2. 2017 je uvedeno „pac nepojištěn, společnost Z. odmítá péči. Zajišťuji proto cestou ambulanci Infekčního odd. Pardubické nemocnice“.

V záznamu ze dne 19. 4. 2017 je pak uvedeno, že „pacientovi přidělen termín vyšetření v ambulanci Infekčního oddělení Pardubické nemocnice na den 27. 4. 2017 s žádostí o převzetí do péče pro chronickou virovou hepatitidu typu C“. Tento termín byl následně přesunut na 12. 7. 2017. Ředitel ve svém vyjádření uvedl, že úhrada nákladů vyšetření a případné léčby stěžovatele byla projednána s nemocnicí. Veškeré náklady ponese standardně zdravotnické středisko Věznice Pardubice.

Na můj dotaz, proč byla mezi výsledky z laboratorního vyšetření a odmítnutým vyšetřením společnosti Z. téměř roční pauza, ředitel Věznice Pardubice uvedl, že zjištěné hodnoty neodůvodňovaly nedokladnou léčebnou péči, popř. ústavní péči na infekčním oddělení vězeňské nemocnice v Brně. Stěžovatel byl dle vyjádření ředitele bez zdravotních obtíží a jeho zdravotní stav nevyžadoval specializovanou léčebnou péči.

2 Výsledky z Laboratorního a diagnostického centra Pardubice ze dne 7. 4. 2016.

3 Vyjádření č. j. aaa, ze dne 21. 12. 2016.



Dle sdělení ředitele Věznice Pardubice byl stěžovatel dne 12. 7. 2017 vyšetřen v ambulanci infekčního oddělení Pardubické nemocnice a následně dne 30. 8. 2017 v hepatální poradně infekčního oddělení s následnými kontrolami po 4 měsících.

Ředitel věznice ve svém vyjádření ze dne 12. 10. 2017 také uvedl, že stěžovatel by měl být dle vyjádření Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (dále „VZP ČR“) ze dne 9. 6. 2017 zdravotně pojištěn na Slovensku. Dle vyjádření ředitele věznice poskytla stěžovateli pomoc se sepsáním žádosti o zaslání průkazu pojištěnce od jeho zdravotní pojišťovny na Slovensku. Potvrzení o pojištění na Slovensku bylo dne 19. 6. 2017 odesláno na VZP ČR a současně byla stěžovatelova zdravotní pojišťovna na Slovensku požádána o vydání průkazu pojištěnce.

V uvedené věci jsem se také obrátila na Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (dále také jen „generální ředitelství“) se žádostí o vyjádření k rozsahu a úhradě zdravotní péče poskytované cizincům ve výkonu trestu odnětí svobody. Z vyjádření vyplývá, že cizincům, kteří jsou v České republice zaměstnáni nebo zde mají trvalý pobyt (pojištěnci),⁴ je poskytována stejná péče za stejných podmínek úhrady jako ostatním pojištěncům české státní příslušnosti.

Dále z vyjádření generálního ředitelství vyplynulo, že občanům Evropské unie, kteří jsou ve **svém domovském státě zdravotně pojištěni**, poskytuje Vězeňská služba ČR stejný rozsah zdravotní péče jako ostatním pojištěncům a také za stejných podmínek co se týká úhrady.

Konečně bylo ve vyjádření generálního ředitelství uvedeno, že občanům Evropské unie, kteří nejsou zdravotně pojištěni ve svém domovském státě, a příslušníkům států mimo Evropskou unii poskytuje Vězeňská služba ČR péči v rozsahu neodkladné zdravotní péče (viz níže).⁵

C. Právní hodnocení

C.1 Dostupnost zdravotních služeb

Zákon o pobytu cizinců, který rozumí cizincem i občana EU,⁶ stanoví, že Vězeňská služba České republiky zajistí, mimo jiné, lékařskou prohlídku zajištěného cizince, další nezbytná diagnostická a laboratorní vyšetření a očkování.⁷ Dále se cizinci v průběhu výkonu trestu odnětí svobody poskytují zdravotní služby v rozsahu neodkladné péče (při stavech, které mimo jiné bezprostředně ohrožují život, mohou vést prohlubováním chorobných změn k náhlému úmrtí, způsobí bez rychlého poskytnutí zdravotních služeb trvalé chorobné změny, působí náhlé utrpení a bolest). Náklady za zdravotní služby poskytnuté ve výše uvedeném rozsahu hradí stát,⁸ tedy Vězeňská služba České republiky.⁹ Zdravotní služby

4 Ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

5 Ustanovení § 176 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

6 Ustanovení § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

7 Ustanovení § 134 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

8 Ustanovení § 176 odst. 6 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

9 Ustanovení § 79 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.



poskytnuté cizinci na jeho žádost nad rámec vymezený výše hradí cizinec z vlastních prostředků.¹⁰

Z výše uvedeného vyjádření generálního ředitelství vyplývá, že Vězeňská služba ČR s odkazem na právo Evropské unie staví občany EU, kteří jsou zdravotně pojištěni ve svém domovském státě, na roveň pojištěncům české státní příslušnosti a občany EU, kteří nejsou ve svém domovském státě zdravotně pojištěni, na roveň cizincům dle zákona o pobytu cizinců.

Stěžovatel je státním příslušníkem Slovenska, je tedy občanem EU. Na Slovensku byl stěžovatel zdravotně pojištěn. Dle výše uvedeného tedy má nárok na stejnou péči jako čeští státní příslušníci.

V poskytnuté zdravotní dokumentaci byla ve vztahu ke stěžovatelově onemocnění zachycena vstupní lékařská prohlídka a dvě laboratorní vyšetření 11. 4. 2016 a 20. 2. 2017. Dále lékař zdravotního střediska několikrát opakoval, že neexistence českého zdravotního pojištění nesmí mít žádný význam v přístupu stěžovatele ke zdravotní péči. Po odmítnutí léčby společností Z. lékař zajistil bezodkladně léčbu prostřednictvím Nemocnice Pardubice. Tato léčba byla následně zahájena. Věznice Pardubice tedy nepochybila a zajistila stěžovateli stejnou zdravotní péči, na kterou by měli nárok ostatní odsouzení, i když prostřednictvím jiného poskytovatele zdravotních služeb.

Nemohu hodnotit, zda zjištěné výsledky laboratorních testů, stěžovatelova diagnóza a celkově jeho zdravotní stav nevyžadoval urgentnější zdravotní péči, jelikož se jedná o odbornou lékařskou otázku. Nicméně časový úsek mezi zjištěním diagnózy stěžovatele (červen 2015) a faktickým zahájením léčby (červenec 2017) považuji za relativně dlouhý.

Doporučuji proto stěžovateli, aby se stížností obrátil na Ministerstvo spravedlnosti.¹¹ Ministerstvo spravedlnosti se totiž zabývá také odbornou stránkou věci, přičemž v některých případech má povinnost oslovit nezávislého odborníka či dokonce ustavit nezávislou odbornou komisi.

C.2 Odmítnutí léčby lékařem společnosti Z.

Poskytovatel zdravotních služeb má právo odmítnout pacienta z důvodu, že není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel smlouvu, toto právo se ale nevztahuje na pojištěnce z jiných států Evropské unie.¹²

10 Ustanovení § 176 odst. 6 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.

11 Ustanovení § 93 odst. 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů.

12 Ustanovení § 48 odst. 1 zákona č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů: Poskytovatel, kterého si pacient zvolil, může odmítnout přijetí pacienta do péče, pokud c) není pojištěncem zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu podle zákona o veřejném zdravotním pojištění; toto právo se nevztahuje na pojištěnce z jiných států Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru, Švýcarské konfederace, či ze států, se kterými má Česká republika uzavřenu smlouvu o sociálním zabezpečení, zahrnující ve věcném rozsahu nároky na zdravotní péči.



Ředitel Věznice Pardubice uvedl, že spolupráce zdravotnického střediska věznice s civilními poskytovateli zdravotní péče probíhá standardně a dlouhodobě na dobré úrovni. Postup společnosti Z., která odmítla poskytnout stěžovateli péči specialistou – infektologem 24. 2. 2017, označil ředitel věznice za ojedinělý a neadekvátní.

Zdravotní péče by měla být poskytnuta po **předložení Evropského průkazu zdravotního pojištění** (EHIC), který má v zemích EU standardizovanou podobu. Průkaz je vydáván osobám, které jsou zdravotně pojištěny.

Společnost Z. odmítla péči o stěžovatele v únoru 2017, v tu dobu nebylo z ničeho patrné, zda je stěžovatel na Slovensku pojištěn a vzhledem k tomu, že neměl v držení Evropský průkaz zdravotního pojištění, to ani nemohl nijak prokázat. Potvrzení o pojištění na Slovensku bylo odesláno až dne 19. 6. 2017. Společnost Z. je soukromou společností, a není tedy v rámci mé původní působnosti posoudit, zda pochybila.

V souvislosti s tím však v budoucnu Věznici Pardubice doporučuji klást u odsouzených občanů EU důraz na rychlé zajištění průkazů zdravotního pojištění tak, aby z důvodů chybějícího průkazu nedocházelo k případným průtahům v poskytování péče.

C.3 Vyřízení stížnosti řádně a včas

Stěžovatel podal stížnost řediteli věznice dne 13. 12. 2016 a vyřízena byla 9. 1. 2017. Stížnost byla vyřízena v 30denní lhůtě,¹³ a tedy **včas**.

Stěžovatel uváděl ve své stížnosti, že zatím (myšleno nejspíše od přemístění do Věznice Pardubice) nebyl na vyšetření u žádného odborného lékaře. A dále si stěžoval, že i když se napsal dne 12. 12. 2016 k lékaři, tak nebyl ošetřen.

Stížnost byla vyřízena jako nedůvodná s tím, že věznice poskytuje potřebnou péči a zdravotní stav stěžovatele je sledován odborným lékařem infektologem, který rozhoduje o léčebném postupu.

Vyřízení stížnosti reaguje na námítky stěžovatele velmi stručně a nedostatečně. Na námitku neošetření při nahlášení k lékaři dne 12. 12. 2016 není reagováno vůbec.

Z vyřízení stížnosti není zřejmé, co vedlo k závěru, že věznice poskytuje potřebnou péči. Chybí zde například argumenty počtem vyšetření na zdravotnickém středisku nebo závěr Oblastní lékařské komise č. 3, která uvedla, že věznice je schopna s civilními zařízeními péči zajistit. Oba tyto argumenty jsou zmíněny ve zprávě o prošetření stížnosti, se kterou však stěžovatel není seznamován.

Tvrzení o tom, že zdravotní stav stěžovatele je sledován odborným lékařem – infektologem, pak nekoresponduje s tím, co je uvedeno ve zdravotnické dokumentaci, jelikož záznam o vyšetření infektologem ze dne 29. 6. 2016, které zmiňuje lékař zdravotnického střediska ve svém vyjádření ke stížnosti, není uveden ve zdravotnické dokumentaci. Ve zdravotnické

13 Ustanovení § 20 odst. 6 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 55/2014 o vyřizování stížností a oznámení ve Vězeňské službě České republiky.



dokumentaci není ke dni vyřízení stížnosti žádný záznam ani o jiném dalším vyšetření či sledování infektologem.

Výše uvedené důvody mě vedou k závěru, že Věznice Pardubice **nevyřídila** stěžovatelovu stížnost na poskytování zdravotních služeb **řádně**.

Mezi základní zásady správního řízení patří i zásada dle ustanovení § 4 odst. 2 správního řádu, kdy správní orgán v souvislosti se svým úkonem poskytne dotčené osobě přiměřené poučení o jejich právech a povinnostech, je-li to vzhledem k povaze úkonu a osobním poměrům dotčené osoby potřebné. Vězeňská služba České republiky jako správní orgán (potažmo orgán veřejné správy) je tedy v souvislosti s vyřízením stížnosti povinna poskytnout stěžovateli přiměřené poučení o právu podat stížnost proti vyřízení stížnosti společně s uvedením, kam tuto stížnost adresovat. Vězeňská služba České republiky tak musí učinit zejména s ohledem na osobní poměry stěžovatelů, kteří mají v rámci svého současného postavení ztíženu pozici v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Požadavek na řádné poučení vyplývá rovněž z principů dobré správy definovaných veřejným ochráncem práv.¹⁴

Z vyřízení stížnosti je patrné, že věznice neinformovala stěžovatele o možnosti podat stížnost k Ministerstvu spravedlnosti.¹⁵ Uvedené však řeším v současné době systémově s Ministerstvem spravedlnosti; o možnosti podat stížnost k Ministerstvu spravedlnosti jsem stěžovatele již informovala v dopisu ze dne 22. 3. 2017, a proto šetření v této věci uzavírám.

D. Informace o dalším postupu

Zprávu zasílám řediteli Věznice Pardubice. S ohledem na skutečnost, že stěžovateli je zdravotní péče již poskytována, končím své šetření na základě § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv a nežádám ze strany věznice další úkony.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

Brno 6. prosince 2017

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

14 Viz princip přesvědčivosti. Principy dobré správy. Veřejný ochránce práv – ombudsman [online]. Brno: (c) Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2017-09-07]. Dostupné z <http://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>.

15 Viz § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách.